

Bez konsolidácie zotrvá deficit verejných financií v najbližších rokoch na neudržateľne vysokých úrovniach

Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ) pripravila prognózu strednodobého fiškálneho vývoja v nadväznosti na aktualizáciu [svojej makroekonomickej prognózy](#). Prognóza vychádza z aktuálneho stavu legislatívy a predstavuje očakávaný vývoj v scenári nezmenených politík (NPC).

Ak vláda a parlament neprijmú nové trvalé konsolidačné opatrenia, hospodárenie Slovenska bude naďalej vykazovať neudržateľne vysoké deficity a z toho plynúci rastúci verejný dlh. V roku 2025 dochádza k zhoršeniu oproti roku 2024 najmä v dôsledku posunutia dodania armádnej techniky. V rokoch 2026 a 2027 odhadujeme mierne zlepšenie, najmä vďaka nižším celkovým investíciám, ako aj nižším výdavkom na kompenzácie zamestnancov. Nárast deficitu v roku 2028 (t.j. už v ďalšom volebnom období) o 0,6 p.b. je ovplyvnený najmä vypršaním dočasne zvýšených daní a odvodov, predovšetkým návratom sadzby zdravotných odvodov platených zamestnávateľom na 10 % z hrubej mzdy a výrazným znížením sadzby tzv. bankovej dane, ale aj zvýšenými nákladmi na obsluhu dlhu. **Štrukturálny deficit (bez dočasných vplyvov¹) vzrastie z úrovne 5,2 % HDP očakávanej v roku 2024 na 5,6 % HDP v roku 2025 s následným nárastom až na 6,4 % HDP v roku 2028.** K nárastu štrukturálneho deficitu na strednodobom horizonte prispieva predovšetkým nižší výnos daní v pomere k HDP, keďže daňové makrobázy rastú pomalšie ako nominálny rast ekonomiky. **V rovnakom období čisté zadĺženie krajiny vzrastie o 11,6 p.b. HDP k úrovni 64,7 % HDP.**

Tab. 1: Prognóza RRZ – vývoj fiškálnych indikátorov v scenári NPC

v % HDP	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo hospodárenia verejnej správy	-5,8	-6,3	-5,6	-5,6	-6,2
Štrukturálne saldo	-5,0	-6,4	-5,7	-5,7	-6,2
- Štrukturálne saldo bez dočasných vplyvov v obrane(*)	-5,2	-5,6	-5,7	-5,8	-6,4
Hrubý dlh verejnej správy	59,3	61,3	64,5	67,3	70,5
Čistý dlh verejnej správy	53,1	55,5	58,7	61,4	64,7

(*) výdavky na obranu stabilizované vo výške 2% HDP.

Zdroj: RRZ

V roku 2024 by mal schodok verejných financií v metodike ESA2010 dosiahnuť úroveň 5,8 % HDP, následne **v scenári NPC vzrastie k úrovni 6,3 % HDP v roku 2025 a napokon poklesne na úroveň 6,2 % HDP v roku 2028.** Bez prijatia konsolidačných opatrení sa ciele vlády stanovené v schválenom rozpočte podarí naplniť iba v roku 2024, v rokoch 2025 a 2026 chýbajú dodatočné opatrenia vo výške 1,3 % HDP, resp. 1,6 % HDP.

Nárast deficitu v roku 2025 je spôsobený najmä dočasným negatívnym vplyvom z dôvodu dodania armádnej techniky. V rokoch 2026 a 2027 výška deficitu poklesne najmä v dôsledku nižších investícií v obrane, **ktoré sa zastabilizujú na úrovni 2 % HDP.** K nižšiemu deficitom budú prispievať aj úspory pri ostatných kapitálových výdavkoch ako aj úspora v kompenzáciách zamestnancom.

¹ Predpokladaný harmonogram dodávok vojenskej techniky znamená v niektorých rokoch dočasný nárast obranných výdavkov nad úroveň záväzku NATO 2 % HDP.

V porovnaní s prognózou strednodobého fiškálneho výhľadu na roky 2024 až 2027 [zverejnenou v januári v rámci hodnotenia rozpočtu](#) očakávame výraznejší nárast deficitu verejnej správy v roku 2025 najmä z dôvodu jednorazového vplyvu dodania armádnej techniky (presun z roku 2024). V nasledujúcich rokoch odhadujeme pri kapitálových výdavkoch v obrane úsporu, kde sa ich výška zastabilizuje na úrovni 2 % HDP.

Úsporu očakávame pri výdavkoch na kompenzácie zamestnancom. Pokles týchto výdavkov oproti predchádzajúcemu odhadu odhadujeme na celom horizonte prognózy na úrovni 0,1 % HDP, čo je spôsobené pomalším rastom kompenzácií verejnej správy nasledovaným predpokladaným nižším rastom súkromných miezd ako aj nižšími mzdovými výdavkami v roku 2023, čo sa prenáša do nasledujúcich rokov.

Positívne na vývoj deficitu pôsobia investície mimo rezortu obrany, ktoré oproti predchádzajúcemu odhadu poklesli na celom horizonte prognózy o 0,1 % HDP. Pokles týchto výdavkov súvisí najmä s nižšou výslednou úrovňou čerpania v roku 2023, ktorá sa následne premieta aj do odhadu v nasledujúcich rokoch.

Tab. 2: Vývoj salda hospodárenia VS – rozdiely oproti predchádzajúcemu odhadu

v mil. eur	2024	2025	2026	2027	2028
Prognóza RRZ (apríl 2024)	-7 483	-8 664	-8 132	-8 514	-9 847
- v % HDP	-5,8	-6,3	-5,6	-5,6	-6,2
Prognóza RRZ (január 2024)	-7 878	-8 407	-8 545	-9 056	
- v % HDP	-6,1	-6,2	-6,0	-6,0	
Rozdiel medzi prognózami	+395	-257	+413	+543	
- v % HDP	+0,3	-0,2	+0,3	+0,4	
<i>Daňové a odvodové príjmy</i>	-149	112	41	-6	
<i>EÚ fondy a spolufinancovanie</i>	-158	-115	-36	33	
Kompenzácie	128	116	140	168	
<i>Medzispotreba</i>	64	27	-3	-34	
<i>Úrokové príjmy a výdavky</i>	62	87	98	96	
<i>Starobné a invalidné dôchodky</i>	-102	-133	-36	-38	
<i>Výdavky na zdravotníctvo</i>	64	100	106	9	
<i>Investície v obrane</i>	377	-459	49	205	
<i>Ostatné investície</i>	77	17	93	121	
<i>Ostatné položky v rozpočte</i>	31	-9	-39	-11	
<i>(*) p.m. vplyv zmeny menovateľa (p.b. HDP)</i>	0,0	0,1	0,1	0,1	

Zdroj: RRZ

Pokles nominálnych schodkov hospodárenia okrem roku 2025 sa premietol aj do poklesu štrukturálneho deficitu VS, naopak aktualizácia prognózy makroekonomického vývoja zmenila štrukturálny deficit v minimálnej miere. Prognóza RRZ predpokladá v roku 2024 štrukturálny deficit bez dočasných vplyvov z dôvodu dodania vojenskej techniky na úrovni 5,2 % HDP s následným postupným nárastom k úrovni 6,4 % HDP v roku 2028.

Tab. 3: Vývoj štrukturálneho salda – rozdiely oproti predchádzajúcemu odhadu

v % HDP	2024	2025	2026	2027	2028
1. Prognóza RRZ (apríl 2024)	-5,0	-6,4	-5,7	-5,7	-6,2
2. Prognóza RRZ – bez dočasných vplyvov v obrane	-5,2	-5,6	-5,7	-5,8	-6,4
3. Prognóza RRZ (január 2024)	-5,4	-6,3	-6,1	-6,1	-
4. Prognóza RRZ (január 2024) – bez dočasných vplyvov v obrane	-5,4	-5,9	-6,1	-6,1	-
Rozdiel medzi prognózami (1-3)	0,4	-0,1	0,4	0,4	-
<i>p.m. zmena cyklickej zložky (p.b. HDP)</i>	0	0	0	0	-

Zdroj: RRZ

Ak vláda neprijme dodatočné konsolidačné opatrenia, čisté zadĺženie krajiny sa bude na konci horizontu prognózy nachádzať tesne nad úrovňou 64 % HDP, čo predstavuje výrazný nárast oproti roku 2024 (53,1 % HDP). Ku kontinuálnemu nárastu čistého dlhu k HDP prispieva najmä vysoká úroveň deficitov, ktorá prevyšuje príspevok tempa rastu nominálneho HDP.

Nad rámec zmien v čistom dlhu bude vývoj hrubého dlhu do roku 2025 ovplyvnený predpokladaným znižovaním potrebnej úrovne likvidity v porovnaní s jej relatívne vysokým stavom na konci roka 2023. V porovnaní s vývojom čistého dlhu tak hrubý dlh k HDP vzrastie v rokoch 2024 a 2025 miernejšie, medziročne o 2,8 p.b. v roku 2024 resp. o 2.0 p.b. v roku 2025. Od roku 2026 však dlh v čistom aj hrubom vyjadrení porastie o približne 3 p.b. ročne. V roku 2028 sa hrubý dlh dostane až nad úroveň 70 % HDP a čistý dlh verejnej správy bude tesne pod úrovňou 65 % HDP. **Dlh je naďalej nad horným limitom dlhovej brzdy. Bez prijatia konsolidačných opatrení bude úroveň dlhu výrazne vyššia ako (každoročne klesajúci) horný limit dlhovej brzdy na celom horizonte prognózy, pričom v roku 2028 presiahne horný limit o 20,5 p.b. HDP. Maastrichtské kritérium 60 % HDP by dlh mohol presiahnuť už v roku 2025.**

Tab. 4: Prognóza RRZ – hrubý a čistý dlh verejnej správy

v mil. eur	2024	2025	2026	2027	2028
Hrubý dlh verejnej správy	76 550	84 194	93 549	102 312	112 142
- v % HDP	59,3	61,3	64,5	67,3	70,5
Čistý dlh verejnej správy	68 502	76 291	85 050	93 393	102 821
- v % HDP	53,1	55,5	58,7	61,4	64,7
<i>Memorandové položky:</i>					
<i>Horný limit dlhovej brzdy*</i>	53	52	51	50	50

Zdroj: RRZ

* Horný limit dlhovej brzdy každoročne klesá o 1 p.b. až kým nedosiahne 50 % HDP.

Príloha 1: Odhadovaná bilancia príjmov a výdavkov VS

Tab. 5: Prognóza RRZ – bilancia príjmov a výdavkov VS v scenári NPC

v % HDP	2024	2025	2026	2027	2028
Príjmy spolu	41,7	40,3	40,0	38,8	38,3
Daňové príjmy	19,6	19,0	18,6	18,3	18,0
Dane z produkcie a dovozu	11,7	11,1	10,8	10,5	10,3
- DPH (spolu so zdrojmi EÚ)	7,8	7,5	7,3	7,1	7,0
- Spotrebné dane	2,1	2,1	2,0	1,9	1,9
- Daň z nehnuteľnosti a iné	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
- Odvod z hazardných hier	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
- Daň z majetku a iné	1,1	0,9	0,8	0,8	0,8
Bežné dane z dôchodkov, majetku	7,9	7,9	7,8	7,8	7,7
- Daň z príjmov fyzických osôb	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7
- Daň z príjmov právnických osôb	3,8	3,7	3,7	3,6	3,6
- Daň z príjmov vyberaná zrážkou	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
- Dane z majetku a iné	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Príspevky na sociálne zabezpečenie	16,1	16,1	16,3	16,3	15,9
Skutočné príspevky na sociálne zabezpečenie	15,8	15,8	16,0	16,0	15,6
Imputované príspevky na sociálne zabezpečenie	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Nedaňové príjmy	3,5	3,3	3,1	3,0	3,0
Tržby	2,6	2,5	2,5	2,5	2,4
Dôchodky z majetku, z ktorých	0,9	0,7	0,6	0,6	0,6
- Dividendy	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
- Úroky	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3
Granty a transfery	2,5	2,0	2,0	1,3	1,4
z toho: z EÚ	1,8	1,4	1,4	0,7	0,8
Výdavky spolu	47,5	46,6	45,6	44,4	44,5
Bežné výdavky	42,6	41,3	41,2	41,0	41,0
Kompenzácie zamestnancov	11,1	11,1	11,1	11,0	11,0
Medzis potreba	5,8	5,6	5,5	5,3	5,2
Dane	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Subvencie	1,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Dôchodky z majetku	1,3	1,5	1,6	1,8	2,0
- Úrokové náklady	1,3	1,5	1,6	1,8	2,0
Celkové sociálne transfery	20,7	20,4	20,2	20,1	20,0
- Soc. dávky okrem naturálnych soc. transferov	17,0	16,7	16,6	16,4	16,3
- Aktívne opatrenia trhu práce	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
- Nemocenské dávky	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
- Dôchodkové dávky	10,1	10,0	9,8	9,7	9,6
- Dávky v nezamestnanosti	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
- Štátne sociálne dávky a podpora	2,1	2,0	2,0	1,9	1,9
- Štátom platené poisťné	2,0	2,1	2,3	2,3	2,3
- Naturálne soc. transfery (zdrav. zariadenia)	3,6	3,7	3,7	3,7	3,7
Ostatné bežné transfery	1,9	2,0	2,0	2,0	2,0
z toho: Odvody do rozpočtu EÚ	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Kapitálové výdavky	4,9	5,3	4,3	3,4	3,5
Kapitálové investície	4,6	5,0	4,0	3,2	3,2
Kapitálové transfery	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté	-5,80	-6,31	-5,61	-5,60	-6,19

Zdroj: RRZ